

Motion till riksdagen 2025/26:3623

av **Morgan Johansson m.fl. (S)**

Internationell samverkan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst globalt och en aktiv internationell kraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina ska fortsätta och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta att stödja de insatser som görs för att samla in bevis och bygga åtal mot de ryska förövarna och beslutsfattarna för att kunna ställa dem till svars för deras förbrytelser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sanktionerna mot Ryssland bör skärpas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska vidta åtgärder för att stoppa kringgående av sanktionerna och uppdra åt rättsvårdande myndigheter att prioritera ärenden som rör sanktionsbrott och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste vidta åtgärder för att stoppa skuggflottan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur ryska frysta tillgångar kan användas i återuppbyggnaden av Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU ska stärka handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Ukraina hör hemma i EU och Ukrainas väg mot EU-medlemskap bör klargöras och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en omedelbar vapenvila i kriget mellan Hamas och Israel och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bosättarvåldet på Västbanken måste upphöra och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ockupationen av palestinsk mark och Israels folkrättsligt illegala bosättningspolitik omedelbart bör upphöra och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt stödja det internationella rättsväsendet och dess processer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stödja det arbete som görs inom ramen för ICC, med ekonomiska resurser och personal, för att samla in bevis och utreda krigsbrott begångna av såväl Israel som Hamas i samband med kriget i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska journalister måste få omedelbart tillträde till Gaza och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ICJ behöver skynda på sin utredning om huruvida Israel begår folkmord i Gaza och komma med sitt utslag så fort som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omedelbar vapenvila och att gisslan bör frigges och mer nödhjälp släppas in i Gaza och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pausa EU:s associeringsavtal med Israel så länge landet inte följer ICJ:s utlåtanden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s sanktioner mot bosättarrörelsen måste utvidgas avsevärt och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla varor från Israels illegala bosättningar bör stoppas från EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ för att införa en nationell lagstiftning som förbjuder import av bosättarvaror till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omedelbart måste återuppta stödet till UNRWA och det palestinska civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de israelisk-palestinska fredssamtalen bör återupptas med siktet inställt på en tvåstatslösning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste öka sitt stöd till det demokratiska palestinska ledarskapet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för ett engagemang i regionen Mellanöstern och Nordafrika för att säkerställa en fredlig och demokratisk utveckling samt mänskliga rättigheter för att förhindra krig och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i Nato ska driva på för ömsesidig kärnvapennedrustning, respekt för folkrätten och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i Nato särskilt ska lyfta frågor om kvinnor, fred och säkerhet genom att driva en feministisk säkerhetspolitik och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den samlade europeiska försvarsförmågan samt EU:s handlingsförmåga som säkerhetspolitisk aktör och förmåga att ta ansvar för unionens och närområdets säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs tydliga och konkreta utfästelser gällande stöd till Ukraina från EU och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska ta ansvar för att Ukraina får en styrkeposition i förhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut ska kunna tas med kvalificerad majoritet i stället för enhällighet i vissa utrikespolitiska frågor, t.ex. sanktionsbeslut och frågor som rör mänskliga rättigheter, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att i EU införa en sanktionstrappa som gör att EU ytterst kan utesluta ett land som fullbordat en nedmontering av demokratin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundlagsskydda aborträtten i hela EU genom att skriva in rätten till säker och trygg abort i EU:s rättighetsstadga och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en fortsatt utvidgning av EU måste göras på ett ansvarsfullt sätt och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bred, aktiv och progressiv strategi för Afrika och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nordiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett permanent transportministerråd i Nordiska ministerrådet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arktis är en viktig del av vårt närområde och att Sveriges engagemang för området bör öka och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett marint reservat i Arktis och förhindra olje- och gasutvinning i området och tillkännager detta för regeringen.

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stå upp för det multilaterala systemet och att Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem av dessa organisationer och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste stå upp för den regelbaserade världsordningen och knyta tätare band och närmare kontakter med likasinnade länder även utanför EU och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör aktivera den s.k. blockerande stadgan för att motverka USA:s sanktioner mot ICC och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN utgör navet i det globala samarbetet för internationell fred och säkerhet och spelar en viktig roll för fred och säkerhet, folkrätten, mänskliga rättigheter och utveckling och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det internationella fredsfrämjande arbetet och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslaget till Sipri bör återställas och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en internationell jämlikhetskommission inom FN-systemet och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ledande i Agenda 2030-arbetet och driva på Parisavtalets genomförande och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på för höjda klimatambitioner i Sverige, EU och FN och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på arbetet för att säkerställa att fler kvinnor deltar i förhandlingsdelegationerna till klimattoppmötena och andra klimat- och miljösamarbeten och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att storskalig miljöförstöring (ekocid) bör läggas till i Romstadgan och därmed erkännas som ett brott mot mänskligheten och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårt mål är en värld utan kärnvapen och att Sverige ska fortsätta arbetet med att åstadkomma konkreta

steg för kärnvapennedrustning inom ramen för icke-spridningsfördraget (NPT) och tillkännager detta för regeringen.

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att journalister, människorättsförsvarare, parlamentsledamöter och andra politiska fångar som har fängslats på orättfärdiga grunder omedelbart måste släppas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att de svenska politiska fångarna Gui Minhai, Dawit Isaak och Ahmadreza Djalali omedelbart ska släppas och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och återinföra den feministiska utrikespolitiken och arbetet för alla kvinnors och flickors rättigheter inklusive SRHR och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska kvinnliga medlingsnätverket ska återstartas och dess roll utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN ska verka för att könsapartheid ska klassas som ett brott mot mänskligheten och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska permanenta den globala ambassadören mot människohandel, växla upp arbetet och utöka resurserna och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges internationella arbete för ökad jämställdhet genom att införa en ambassadör för global jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all diskriminering, utnyttjande och exploatering av barn ska motarbetas och att åtgärder som rör barn ska ha sin utgångspunkt i barnkonventionen och den internationella humanitära rätten och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att Moskvamekanismen även ska åberopas när hot mot hbtqi-personer anses vara överhängande och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett särskilt sändebud för hbtqi-rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fri, hållbar och rättvis handel och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att fler strategiskt viktiga frihandelsavtal ingås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av AI bör regleras globalt och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande i arbetet för en öppen, fri och säker digital framtid för alla och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cyberhot och desinformation samt om att arbetet mot cyberhot och desinformation bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja de demokratiska krafterna i Iran och att terrorlista det islamiska revolutionsgardet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En förändrad omvärld

Vi lever i en ny tid. Vid några tillfällen skiftar de politiska kontinentalplattorna.

Rysslands fullskaliga och brutala invasion av Ukraina var ett sådant tillfälle. Den nya amerikanska administrationens tullkrig och förändrade inställning till europeisk säkerhet är ett annat. Så har vår omvärld förändrats i grunden.

I februari 2022 förändrades förutsättningarna för vår säkerhet och vår ekonomi för lång tid framöver. Ryssland inledde sitt invasionskrig mot Ukraina. Det var ett tydligt brott mot folkrätten och den regelbaserade världsordningen. Kriget fortsätter alltjämt att

rasa och är det största hotet mot vår säkerhet. Ryssland lämnade den europeiska säkerhetsordningen, och därmed blev Europa en avsevärt farligare plats. Gränsen för vår säkerhet går vid den ukrainska fronten. Vi ska stå vid Ukrainas sida så länge det krävs och fortsätta att stödja Ukraina i kampen för sitt oberoende och sin självständighet.

Läget är mycket allvarligt i Mellanöstern – risken att en redan konfliktdrabbad region sjunker djupare ner i våld och oförsonlighet ökar, samtidigt som bomberna fortsätter att falla över Gaza. En omedelbar vapenvila och ett varaktigt slut på stridigheterna måste till. Den humanitära krisen förvärras ytterligare av att den israeliska regeringen vägrar att släppa in nödhjälp till Gaza. Israel använder svält som vapen. På Västbanken trakasseras och dödas palestinier av israeliska bosättare och planer på nya bosättningar har godkänts av den israeliska regeringen.

I Iran och Afghanistan fortsätter de religiösa regimernas förtryck av kvinnor och flickor.

Den amerikanska administrationens nya ekonomiska politik, som bygger på tullkrig och protektionism och vars säkerhetspolitik vänder sig bort från Europa och bort från samarbete, underminerar den världsordning som byggt stabilitet, säkerhet och välstånd under generationer.

Den kinesiska ledningen vill förändra den globala ordningen som styr världen och istället framhålla sitt ekonomiska och politiska system som ett alternativ till liberal demokrati i västvärldens tappning. Kina gör anspråk på Taiwan som en av sina provinser. Säkerhetsläget har försämrats och en del bedömare varnar för risken för en militär konflikt. I Kina ökar dessutom förtrycket av de som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter. Det gäller uigurer och tibetaner, men också oppositionen i Hong Kong.

Ryssland och Kina fortsätter att etablera sig i afrikanska och latinamerikanska länder och knyta dem närmare sig, med både handel och stöd, utan motkrav på mänskliga rättigheter och demokrati.

Vår omvärld har förändrats i grunden. Sedan andra världskrigets slut har vi byggt upp en ordning baserad på samarbete, internationell rätt och internationella institutioner. Det är en världsordning, som trots sina brister, har varit grunden för stabilitet och säkerhet. Men nu vacklar denna ordning, både säkerhetspolitiskt och ekonomiskt och föder en ny osäkerhet och en ny oförutsägbarhet.

De kommande åren riskerar vi att möta en värld som är allt mer oförutsägbar och allt mer osäker. Vi lever i ett tidevarv som kan komma att präglas av återkommande kriser, klimatkatastrofer och stora omvälvningar.

Det är uppenbart att Sverige i dessa oroande tider måste vara en stark röst globalt och samarbeta med andra. Vi beklagar därför att den svenska regeringen istället valt att ta flera steg tillbaka och dra sig undan från den globala scenen. Svensk utrikespolitik har blivit passiv och provinsiell, istället för aktiv och internationell. En sådan utrikespolitik leder till isolering och förlust av möjligheter till samarbete med andra länder.

Vi har våra allierade i Nato och vi har EU. Sverige ska ha en aktiv Europapolitik och EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. EU har en viktig roll för att trygga vår säkerhet. EU ska vara världens starkaste röst för en regelbaserad världsordning, för frihandel, för att stötta Ukraina, för fred i Mellanöstern och för att ta ett större ansvar för försvaret av vårt Europa. I kampen om en ny världsordning är det avgörande att Sverige och övriga EU kan verka för värden som mänskliga rättigheter, demokrati, frihet och hållbar ekonomisk utveckling, och samtidigt fortsätta arbetet för att möta klimatutmaningen. Det är avgörande att EU håller ihop, fördjupar samarbeten med likasinnade partners och ökar samarbetet med det globala syd.

Vårt mål om att skapa mer trygghet och säkerhet gäller även utanför vårt lands gränser. En av de mest strategiskt viktiga frågorna för Sverige idag är att värna och stärka de institutioner och regler som utgör vår regelbaserade internationella världsordning. Sverige har traditionellt haft en stark utrikespolitisk röst och stor legitimitet i många internationella frågor. Sverige ska åter vara en ledande röst för fred, frihet och solidaritet.

Världen är mer sammanlänkad än någonsin tidigare, vilket innebär att händelser och beslut i ett land kan få direkta eller indirekta konsekvenser för andra delar av världen. Därför är den snäva utrikespolitik som regeringen nu för djupt problematisk.

Fortsatt starkt stöd till Ukraina

I Ukraina fortsätter Rysslands folkrättsvidriga invasionskrig. Kriget är nu inne på sitt fjärde år. Efter USA:s nyckfulla besked om stödet till Ukraina, efter att ledande amerikanska företrädare har spridit narrativ som speglar den ryska världsbilden och efter att Trump har rullat ut röda mattan för Putin har det blivit skrämmande tydligt att Sverige och Europa måste växla upp ytterligare. Kriget handlar inte bara om Ukrainas frihet och demokrati, utan om hela Europas framtid och säkerhet. Därför ska vårt stöd

till Ukraina bli starkare och det ska vara uthålligt. Vi ska stå vid Ukrainas sida så länge det krävs.

Rysslands aggression är ett flagrant brott mot folkrätten och bryter mot den europeiska säkerhetsordningen. Den ryska regimens brutala grymheter har inte undgått någon. Civila som mördas, hela städer som bombas sönder, missiler riktade mot barn på flykt, massgravar, tortyr, sexuella övergrepp och även storskalig miljöförstöring (ekocid) ingår i den ryska krigsföringen. Dessa krigsförbrytelser får inte gå ostraffade. Sverige ska fortsätta att stödja de insatser som görs av EU och den Internationella brottmålsdomstolen för att samla in bevis och bygga åtal mot de ryska förövarna och beslutsfattarna. Sanktionerna mot Ryssland och ryska beslutsfattare och oligarker ska utvidgas.

Sedan 2014 har Ryssland lämnat den europeiska säkerhetsordningen. Men långt tidigare har Ryssland gång på gång visat att landet är ett hot mot det demokratiska Europa. Det finns ingenting i Rysslands agerande som tyder på att det kommer att förändras inom överskådlig tid. Det här handlar inte bara om geopolitik, utan om en djup värderingskonflikt mellan demokrati och auktoritärt styre. Rysslands påverkansaktiviteter i till exempel Georgien, Moldavien och på Balkan är omfattande och systematiska. Det är en del av en bredare strategi för att stärka det ryska inflytandet i dessa regioner, förhindra demokratisk utveckling, och främja den ryska geopolitiska agendan. Genom att destabilisera samhällen och exploatera känsliga nationella, religiösa, etniska och andra identitetsfrågor kan Ryssland förhindra deras integration i västliga strukturer som EU och NATO, och därmed bevara en buffertzona mot vad Moskva uppfattar som västlig expansion.

Sverige och EU kommer att leva under ett latent hot om militär konflikt under mycket lång tid framöver. Det kräver bland annat en höjd militär tröskel för rysk aggression och en höjd beredskap för alla typer av långsiktiga samhällshot som påverkansoperationer, hybridkrigsföring och sabotage. Det finns ett brett stöd för fortsatt utveckling av det svenska försvaret, senast uttryckt i Förvarsberedningens slutrapport från våren 2024.

Sveriges stöd, militärt, ekonomiskt och humanitärt, till Ukraina inleddes omedelbart efter Rysslands anfall. Det bred enighet om att det ska pågå så länge det behövs.

Vi stöder den arbetsgrupp inom EU som jobbar med hur ryska frysta tillgångar kan användas i återuppbyggnaden av Ukraina. EU-beslut om detta måste fattas så fort som möjligt.

Vi socialdemokrater vill att Sverige och EU stärker handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad och kan öka sin handel mot Europa. På det sättet kan stora intäkter komma Ukraina till del. Vi vill att såväl svenska som europeiska företag ges goda förutsättningar för att delta i Ukrainas uppbyggnad.

Det ekonomiska trycket på Ryssland måste upprätthållas och Putins krigskassa strypas. Det kräver krafttag för att stoppa kringgåendet av EU:s sanktioner mot Ryssland. Regeringen behöver agera omgående för att dessa kringgåenden ska upptäckas tidigare, förhindras oftare och straffas hårdare. I övriga europeiska länder har myndigheter och polis framgångsrikt stoppat försök till smuggling av vapen och industriprodukter till Ryssland. Sverige utmärker sig som ett av få länder där inte ett enda åtal ännu väckts för brott mot sanktionsbestämmelserna. Regeringen bör samla ansvariga myndigheter samt representanter för näringsliv och transportnäring för att gemensamt öka insatserna för att upprätthålla sanktionerna. Varje sanktionsbrott är ett stöd till Rysslands illegala krig mot Ukraina.

Ett ytterligare verktyg för att minska den ryska krigskassan är att strypa Rysslands intäkter från export av fossila bränslen. Här måste fler åtgärder tas för att stoppa skuggflottan. Regeringen måste i EU driva på för fortsatta riktade åtgärder mot fartyg i skuggflottan, men också mot de möjliggörare och nätverk som omger skuggflottan – även i tredje länder.

Ukraina hör hemma i EU och Ukrainas väg mot EU-medlemskap bör klargöras. Det kan ta många år innan EU-förhandlingarna är färdiga och det finns åtskilliga knäckfrågor och kriterier som Ukraina måste uppfylla. Men det långsiktiga målet måste vara klart, EU-medlemskap. Ukraina ska stöttas i uppbyggnad och reformarbete efter landets behov och prioriteringar på vägen mot EU-integration.

Hamas terrorattack och kriget i Gaza

Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023 innebar att över tusen israeler, de flesta civila, dödades på en enda dag och över hundra togs som gisslan. Attacken var ett grovt brott mot folkrätten och vi fördömer den.

Israels svar blev intensiva bombanfall mot Gazaremsan i syfte att en gång för alla krossa Hamas. Kriget har nu pågått i snart två år och beräknades i augusti 2025 ha krävt över 65 000 palestinska liv, de flesta kvinnor och barn.

Konsekvenserna för Gazas befolkning är oerhörda. Situationen har beskrivits som helvetet på jorden. Miljontals människor har många gånger tvingats på flykt och stora delar av Gaza har lagts i ruiner. En hel generation barn traumatiseras för livet.

FN-stödda IPC slog i augusti 2025 fast att den högsta nivån av svält råder i Gaza stad. Det innebär att människor dör av svält och av mycket allvarlig undernäring – och allra värst drabbas barn och spädbarn. Detta är en direkt följd av att Israel inte släpper in tillräckligt med nödhjälp i Gaza. Israel använder svält som vapen.

Samtidigt som kriget rasar i Gaza har våldsamma attacker från bosättare ökat på Västbanken. Varje dag kommer nya rapporter om olivträd som har skövats, boskap som har stulits, bilar som har brunnit eller skott som har avlossats mot obebödd civila. Hundratals palestinier har dödats. Vi kräver att bosättarvåldet på Västbanken upphör.

Samtidigt fortsätter Israels regering att planera nya illegala bosättningar. I mitten av augusti presenterades ett projekt för att annektera området E1 på Västbanken. Det bryter mot internationell lag. Den planerade israeliska bebyggelsen på palestinsk mark innebär att Västbanken klyvs i två delar. E1-området är det enda återstående markreservatet som förbinder de tre stora palestinska städerna på Västbanken: Ramallah, östra Jerusalem och Betlehem. Utöver att slå sönder alla förhoppningar om en palestinsk stat ska de nya bosättningarna byggas där tiotusentals palestinier redan bor. Planerna har fördömts av hela arabvärlden, liksom av EU, Storbritannien och många andra länder. Internationella domstolen (ICJ) har redan tidigare fastslagit att Israels bosättningspolitik och agerande på de ockuperade områdena strider mot folkrätten. Vi kräver att ockupationen av palestinsk mark och att Israels folkrättsligt illegala bosättningspolitik omedelbart upphör.

Det initiala internationella stödet för Israel efter 7 oktober har i allt högre grad övergått i skarp kritik. Den långvariga krigsföringen, med det höga antal civila dödsoffer och enorma förstörelse, har fördömts världen över. Internationella brottmålsdomstolen (ICC) har begärt att Israels premiärminister Netanyahu och fd försvarsminister Gallant ska gripas, liksom Hamas ledare, för krigsbrott och brott mot mänskligheten.

Sverige måste aktivt stödja internationella rättsliga institutioner som ICC och ICJ och dess rättsprocesser för att motverka straffrihet gentemot alla aktörer i konflikten och säkra fullt tillträde för alla undersökande kommissioner, faktainsamlingsmissioner och alla undersökande organ mandaterade av FN. Vi vill att regeringen, på samma sätt som Sverige har haft åklagare på plats i ICC för att hjälpa till med att utreda misstankar om krigsförbrytelser i Ukraina, stöttar ICC ekonomiskt och med personal i form av

sekonderade åklagare för att utreda misstankar om krigsbrott i Israel och Palestina. För detta ändamål avsätter vi 10 miljoner i budgeten för 2026.

Uppemot 200 palestinska journalister har dödats av israelisk militär sedan krigets början, enligt Reportrar utan gränser. Utländska journalister måste få omedelbart få tillträde till Gaza. Det handlar om att kunna dokumentera och rapportera om krigsbrott från den israeliska sidan, men också om att kunna granska Hamas agerande. Vi anser att ICJ behöver skynda på sin utredning om Israel begår folkmord i Gaza. Vi uppmanar domstolen att komma med sitt utslag så fort som möjligt.

Den svenska regeringen har länge varit passiv och intagit en otydlig linje. Först efter långvariga påtryckningar har de bytt ståndpunkt om EU:s handelsavtal med Israel, men regeringens splittring är uppenbar. Vice statsminister Ebba Busch har i uttalanden försökt undergräva regeringens linje, vilket har väckt internationell uppmärksamhet och riskerar att försvaga Sveriges trovärdighet.

Vi socialdemokrater kräver en omedelbar vapenvila, att gisslan frigges och att mer nödhjälp släpps in i Gaza. Vi kräver att EU fryser associationsavtalet med Israel så länge landet inte följer ICJ:s utlåtanden. Vi kräver också att EU:s sanktioner mot bosättarrörelsen utvidgas avsevärt, och att alla varor från illegala bosättningar stoppas från EU:s inre marknad. Vi vill att regeringen tar initiativ till en nationell lagstiftning för att förbjuda import av bosättarvaror till Sverige. Sverige måste dessutom återuppta stödet till Unrwa och till det palestinska civilsamhället.

Vi ser med stor oro på utvecklingen i hela Mellanöstern och Nordafrika. Flera stater i Israels och Palestinas närhet riskerar att dras in i konflikten. Risker för ytterligare eskalation är stor.

Sverige ska verka för långsiktig fred mellan Israel och Palestina och en tvåstatslösning, där Israel och Palestina kan leva som två självständiga demokratiska stater med internationellt erkända gränser. Vi vill att de israelisk-palestinska fredssamtalen återupptas med siktet inställt på en tvåstatslösning.

Vi ska stärka stödet till Palestina och det demokratiska palestinska ledarskapet, och vara med och stötta en demokratisk utveckling samt delta i återuppbyggnaden av Gaza. Sverige måste öka sitt stöd till det palestinska självstyret. Hamas är en islamistisk terrororganisation som enligt vår uppfattning inte ska spela någon framtida roll i styret av Palestina. Också av den anledningen behöver den palestinska myndigheten stärkas.

Vi vill att EU gör om sitt interimsavtal med Palestina från 1997 till ett permanent associationsavtal. Det skulle skapa förutsättningar för mer långsiktiga relationer mellan

EU och Palestina genom finansiellt stöd, starkare handelsrelationer och en mer strukturerad politisk dialog.

För oss socialdemokrater är det självklart att Sverige ska ta en aktiv roll i Mellanöstern. Sverige har erkänt staten Palestina. Vi fördömer Israels illegala bosättningspolitik, ockupationen av palestinskt territorium och den israeliska regeringens krigsbrott mot den palestinska civilbefolkningen. Vi fördömer också det våld som utövas av terrororganisationer som Hamas. När konfliktnivån i Mellanöstern höjs ska Sverige vara med och verka för avspänning och dialog i regionen.

Sverige i Nato

Nato är Sveriges viktigaste försvarspolitiska arena. Sedan 7 mars 2024 är Sverige fullvärdig medlem i Nato och omfattas av de ömsesidiga försvarsgarantier som följer av artikel 5 i nordatlantiska fördraget.

Natomedlemskapet gör Sverige säkrare och Nato starkare. Det har stor betydelse för det nordiska försvarssamarbetet. Alla EU-länder och nordiska länder runt Östersjön är nu bundna av samma ömsesidiga och trovärdiga försvarsgaranti. Våra länders samlade försvarsförmåga, och möjligheter att samarbeta nära har ökat.

Sverige deltar i de säkerhets- och försvarspolitiska diskussionerna och beslutsfattandet inom Nato och har större möjligheter till inflytande i frågor av central betydelse för europeisk och transatlantisk säkerhet och kan direkt bidra i utvecklingen av Nato som säkerhets- och försvarspolitisk aktör.

Vi har länge drivit frågan om att det inte ska vara tillåtet att placera kärnvapen eller permanenta Natobaser på svenskt territorium. Den ståndpunkten står vi fast vid. Vi värnar Ottawafördraget, som förbjuder användningen av truppminor. Sverige ska verka för ömsesidig kärnvapennedrustning. Världen behöver färre kärnvapen, inte fler.

I Nato ska Sverige också verka för ovillkorlig respekt för folkrätten och för grundläggande mänskliga rättigheter.

Sverige har en stark ställning inom Nato när det kommer till jämställdhetsarbetet. Redan innan Sverige ansökte om medlemskap i Nato fick det nordiska gendercentret i Kungsängen en central roll i Natos genderarbete. Vi vill se en högre andel kvinnor i de militära förbanden och fler kvinnor på ledande och strategiska positioner. Kvinnor ska delta i Natos arbete med fredsprocesser, statsbyggnad och i militära insatser på samma nivå som män. Vi socialdemokrater stödjer alliansens arbete för jämställdhet, med utgångspunkt i agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Fokus ligger på att ta itu med

ojämställdhet genom att integrera genusperspektiv i alliansens tre kärnuppgifter; avskräckning och försvar, krisförebyggande och krishantering samt gemensam säkerhet. Sverige ska driva en feministisk säkerhetspolitisk linje i Nato.

Samarbetet inom EU är avgörande för Sverige

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. I en orolig omvärld står medlemsländerna starkare tillsammans. Med kriget i Ukraina och osäkerheten kring den amerikanska administrationens varierande positionsförflyttningar står Europa inför det allvarligaste läget sedan andra världskriget. Det kräver ett EU som visar vägen och står upp för en regelbaserad världsordning.

Nu måste Europa kliva fram och göra mer för att stötta Ukraina. EU ska ta ansvar för att Ukraina får en styrkeposition i förhandlingarna. Det är bra att EU ser till att Ukraina är med vid bordet. Nu krävs tydliga och konkreta utfästelser gällande stöd till Ukraina från EU.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ska stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt. För att göra EU till en starkare säkerhetspolitisk aktör vill vi att beslut ska kunna tas med kvalificerad majoritet istället för enhällighet i vissa utrikespolitiska frågor, till exempel sanktionsbeslut och frågor som rör mänskliga rättigheter. Genom att ta bort vetot för sanktionsbeslut kan inget enskilt medlemsland stoppa sanktioner mot Ryssland.

Genom en stark svensk röst i EU stärker vi Sveriges inflytande internationellt. Vi ska fortsätta att bygga ett allt närmare samarbete inom EU, liksom med våra nordiska och baltiska grannar. EU ska fortsätta att utveckla relationerna till, och de ömsesidiga samarbetena med, Europas grannländer. EU ska utveckla relationerna till länderna i såväl Afrika som Asien och Latinamerika.

Europa måste långsiktigt ta större ansvar för sin egen säkerhet. EU måste samla sig och använda sin gemensamma styrka. Därför är det avgörande att stärka den samlade europeiska försvarsförmågan samt EU:s handlingsförmåga som säkerhetspolitisk aktör och förmåga att ta ansvar för unionens och närområdets säkerhet. Genom att stärka EU:s arbete för cybersäkerhet stärks förmågan att agera mot desinformation, valpåverkan och hybridhot. För EU-medlemmar som också är allierade i Nato utgör Natomedlemskapet grunden för det kollektiva försvaret och samarbetet mellan EU och Nato bör intensifieras.

Vi står upp för EU:s solidaritetsklausul. EU ska fortsätta att vara en trovärdig säkerhetspolitisk aktör som tar ansvar för sin egen säkerhet och samtidigt agerar globalt med partners utifrån en bredd av civila och militära verktyg.

EU är en union för demokratier och samarbetet bygger på gemensamma värderingar. Därför vill vi säkerställa att alla EU:s medlemsstater är väl fungerande demokratier som bekämpar korruption och möjliggör ansvarsutkrävande i fria och demokratiska val. Kraven på demokrati, stabil ekonomi, fackliga rättigheter och korruptionsbekämpning ska vara strikta, både för befintliga och nya medlemsstater. För att demokratisäkra Europa vill vi socialdemokrater att det ska bli lättare att hålla inne medel för länder som underminerar demokratiska värden, införa en tydlig sanktionstrappa där EU successivt kan stänga av medlemsstater från andra fördelar med EU-medlemskapet och ytterst göra det möjligt att utesluta ett land som fullbordat en nedmontering av demokratin. För att säkra aborträtten vill vi grundlagsskydda aborträtten i hela EU genom att skriva in rätten till säker och trygg abort i EU:s rättighetsstadga.

En fortsatt utvidgning av EU måste göras på ett ansvarsfullt sätt. Innan länderna kan bli fullvärdiga medlemmar i EU måste de leva upp till de krav som kommer till uttryck i Köpenhamnskriterierna. Det är också viktigt att värna fungerande arbetsmarknader och fackliga rättigheter, och att gränsöverskridande brottslighet bekämpas. Vi ska fortsätta att stödja kandidatländerna i det reformarbetet. Att nödvändiga reformer kommer på plats är viktigt för både ansökarländerna själva och för EU:s fortsatta funktionalitet. En gradvis anslutning, där kandidatländerna stegvis får tillträde till delar av EU-samarbetet är en bra ansats.

Det ryska invasionskriget i Ukraina ledde till att Ukraina ansökte om medlemskap i EU. Att Ukraina, Moldavien och länderna på Västra Balkan, kan bli medlemmar i EU är viktigt för Europas säkerhet.

En framtida utvidgning av EU kommer att ställa stora krav på att unionen reformeras. Beslutsregler kommer att behöva ses över, och stora politikområden så som jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och EU:s budget kommer att behöva förändras för att unionen ska kunna fungera effektivt. Samtidigt är det viktigt att kostnaderna hålls nere. Dessa förändringar kommer troligtvis leda till ett EU-samarbete som ser annorlunda ut framöver.

En europeisk och svensk bred, aktiv och progressiv strategi för Afrikas länder

Sverige behöver en ny Afrikastrategi. Afrika är en kontinent med enorm potential – med en ung befolkning, stora naturtillgångar, ekonomisk utveckling, kultur och innovation. Men det är också en kontinent där valet mellan demokrati och auktoritärt styre kommer få globala konsekvenser. Att utveckla en progressiv strategi för Afrika handlar därför inte bara om solidaritet, utan också om Sveriges och Europas egen framtida säkerhet och stabilitet.

Det är ett allvarligt misstag och en grov felbedömning av regeringen att sänka biståndet till och dra sig undan från Afrika. Afrika är en kontinent där framtidens globala utveckling avgörs – och där kampen mellan demokrati och diktatur pågår i realtid. Sedan många år bedriver Ryssland och Kina en mycket aktiv Afrikapolitik för att säkra naturtillgångar och bygga politiskt stöd, utan motkrav på demokrati eller mänskliga rättigheter. När Sverige och andra demokratier drar sig tillbaka fylls tomrummet snabbt av auktoritära aktörer.

Afrika är hårt drabbat av en rad kriser. Kriget i Sudan har utvecklats till världens största interna flyktingkris, där över 10 miljoner människor tvingats på flykt och miljontals lever på svältgränsen. Massakrer, etniska rensningar och systematiskt sexuellt våld rapporteras samtidigt som det humanitära tillträdet är starkt begränsat. I östra Kongo pågår en av världens mest bortglömda humanitära katastrofer. Hundratusentals människor är på flykt undan väpnade grupper, sexuellt våld används systematiskt som vapen, och övergreppen mot civilbefolkningen är fruktansvärda. Situationen i både Sudan och Kongo visar tydligt varför Sverige inte har råd att lämna Afrika i sticket.

Klimatförändringarna slår hårt mot Afrika, som trots minimala utsläpp drabbas av torka, översvämningar och livsmedelskriser. Partnerskap kring förnybar energi, klimatanpassning och grön teknik gynnar både Afrika och Europa.

En förnyad Afrikapolitik måste vara bred och långsiktig. Den ska inte enbart handla om migration, som regeringen ofta reducerar Afrikafrågorna till, utan också om bistånd, handel, politiska relationer, jämställdhet, klimat- och miljösamarbete, kulturellt utbyte och stöd till civilsamhälle och demokratiska rörelser. Utvecklingsnivån skiljer sig stort mellan länderna och mellan stad och landsbygd, och därför krävs en flexibel politik som ser skillnaderna och bygger på uthållighet.

Vi socialdemokrater menar att Sverige ska vara en aktiv, trovärdig partner till länder i Afrika – som bygger långsiktiga relationer, stärker demokratin, försvarar mänskliga rättigheter och bidrar till att mildra humanitära katastrofer.

Nordiskt samarbete, Östersjöregionen och Arktis

Det nordiska samarbetet ska prioriteras och stärks ytterligare. Nordiska rådet och ministerrådet ska vara en mobiliserande kraft för fördjupat samarbete. Visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region ska fortsätta att vägleda samarbetet och skapa ett mervärde för Nordens invånare. Det ska vara enkelt att bo och arbeta i hela Norden och arbetet med att riva fler gränshinder ska vara prioriterat. Det nordiska kultursamarbetet är en viktig del i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna.

Vi vill verka inom EU:s Östersjöstrategi för att länka samman regionen, rädda havsmiljön och öka välbefindandet. Demokratiska och välbefinnande grannländer är en förutsättning för säkerhet i vårt närområde.

Vi ser ett starkt behov av att fördjupa det nordiska samarbetet kring infrastruktur och transporter. Ett permanent transportministerråd i Nordiska ministerrådet skulle ge oss ett effektivt verktyg för att koordinera investeringar med grön profil, stärka regionens konkurrenskraft och knyta våra länder närmare varandra. Detta är en nödvändig anpassning till dagens utmaningar och en viktig del i att förverkliga visionen om Norden som världens mest hållbara och integrerade region.

I det säkerhetspolitiska läge vi befinner oss i finns det anledning att fördjupa det nordiska samarbetet ytterligare. Vi föreslår att en nordisk försvars- och säkerhetspolitisk kommission tillsätts med förankring i samtliga nordiska parlament. Detta ger oss en mer effektiv planering och koordinering av försvarsresurserna inom hela Norden. Vi förväntar oss att regeringen skyndsamt agerar i enlighet med riksdagens tillkännagivande om förslaget.

Arktis utgör en viktig del av vårt närområde, med en ökad strategisk och ekonomisk betydelse. Arktis påverkas kraftigt av klimatförändringarna, vilket medför allvarliga konsekvenser för både naturen och de människor som bor där. Vi vill att Sverige ska ta ledande roll i att säkerställa att utvecklingen i Arktis sker på ett hållbart och fredligt sätt. Fokus ska vara på människorna, freden, klimatet samt respekten för folkrätten.

Många länder har ökade politiska, militära och ekonomiska intressen i regionen, vilket medfört att Arktis fått en ökad säkerhets- och försvarspolitisk betydelse. Sverige är ett av de åtta arktiska länderna, och Arktiska rådet är det centrala forumet för samarbete i Arktis. Sverige ska driva på arbetet för internationell samverkan, säkerhet och stabilitet, klimat och miljö, hållbar ekonomisk utveckling och goda levnadsvillkor för befolkningen i regionen, inklusive urfolken.

Den minskande ismassan på Arktis har möjliggjort, och kommer troligen i framtiden i ännu högre grad möjliggöra, olje- och gasutvinning i Arktis. Det är varken lämpligt eller ansvarsfullt. Det riskerar det unika växt- och djurlivet på Arktis, och går tvärtemot ambitionerna att minska utsläppen av växthusgaser. Dessutom kan olyckor med oljeutsläpp få förödande miljökonsekvenser. År 2016 inrättades världens största marina reservat i Rosshavet i Antarktis. Kommersiellt fiske och gruvverksamhet är nu förbjudet där i 35 år framåt. Det bör ses som ett föredöme i arbetet för att rädda Arktis. Vi vill att ett marint skyddsområde inrättas i Arktis och att begränsningarna för aktiviteter i området även bör innefatta ett förbud för olje- och gasutvinning.

Multilateralism för ett ökat globalt samarbete och en tryggare värld

Genom medlemskap i internationella organisationer möjliggörs genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem av dessa organisationer med arbetet inriktat på bred internationell samverkan.

Ett välfungerande internationellt samarbete är grunden för en regelbaserad världsordning byggd på folkrätten. Multilateralism är nödvändigt för att trygga fred, säkerhet och hållbar utveckling för alla. Men detta fundament utmanas när universella regler och värden, såsom folkrätten, ifrågasätts och utmanas. Tilltron till det multilaterala systemet minskar och det internationella samarbetet försvåras när länder kliver av globala samarbeten och vill introducera egna, unilaterala, lösningar.

När ett land bryter mot den regelbaserade världsordningen måste världssamfundet agera för att upprätthålla den. De internationella domstolarna är avgörande för att upprätthålla folkrätten och rättsstatens principer. Under 2025 har USA infört sanktioner riktade mot domare och åklagare vid internationella brottsmålsdomstolen (ICC) efter beslutet att utfärda en arresteringsorder mot Israels premiärminister Netanyahu. Sanktionerna, som är riktade mot specifika domare och åklagare vid domstolen, försvårar kraftigt domstolens arbete och är ett allvarligt brott mot internationell rätt.

För att motverka sanktionerna bör EU aktivera den så kallade blockerande stadgan. Stadgan innebär att de som omfattas av den förhindras att följa sanktioner införda av tredje land. Den skulle därmed underlätta domstolens möjlighet att fortsätta verka.

Multilateralismen behöver utvecklas för att kunna möta nya globala utmaningar och omständigheter. Den regelbaserade världsordningen, det multilaterala systemet,

universella värden samt internationella regler, normer och överenskommelser måste försvaras.

Att länder och regioner ökar sin samverkan och ökar sitt engagemang för det gemensamma området är i grunden något positivt. Vi konstaterar att det under de senaste åren skett en utveckling där regionala samarbetsorganisationer som exempelvis afrikanska unionen kommit att ta över uppdrag som FN tidigare genomfört. Det är viktigt att vi gemensamt värnar om multilateralismen, de gemensamma institutionerna och de gemensamma lösningarna.

Ett FN bättre rustat för morgondagens globala utmaningar och hot

Ett starkt engagemang för FN är en hörnsten i socialdemokratisk utrikes- och säkerhetspolitik. FN utgör navet i det globala samarbetet för internationell fred och säkerhet och spelar en viktig roll för fred och säkerhet, folkrätten, mänskliga rättigheter och utveckling. Vi vill aktivt medverka till att FN står bättre rustat att hantera morgondagens globala utmaningar och hot. Det är avgörande att FN är en enande och mobiliserande kraft i genomförandet av Parisavtalet och Agenda 2030. Särskilt när de motverkas av starka krafter. USA:s utträde ur såväl WHO och Parisavtalet försvagar det multilaterala systemet i en tid när det behövs som mest.

Vi ser allvarligt på senaste årens utveckling där FN organisationer ifrågasätts och utsätts för renodlade desinformationskampanjer till exempel Unrwa. Det undergräver FN systemet som helhet och försvårar organisationernas möjlighet att verka. Sverige måste stå upp för FN, för FN-organisationernas oberoende och mot desinformationskampanjer med syfte undergräva och misskreditera systemet.

Genom kärnstöden till FN och dess organisationer bidrar Sverige till att uppnå organisationernas resultat och därmed till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Att i en säkerhetspolitiskt mycket orolig tid, med klimatkris och ökad global fattigdom, skära ner på kärnstöden och försvaga FN är direkt kontraproduktivt och ett allvarligt misstag från regeringens sida.

Fredsfrämjande – att arbeta för en fredligare och säkrare värld

Diplomati och dialog är våra främsta verktyg för en fredlig utveckling. För oss är det centralt att värna ett välfungerande internationellt samarbete mellan länder för att säkerställa gemensam säkerhet och uppnå vår strävan efter fred och frihet.

Sverige ska fortsätta att bidra till internationell civil och militär krishantering och fredsfrämjande insatser. Vi ska vara en tydlig förespråkare för mänskliga rättigheter, demokratisk utveckling, rättsstatens principer och jämställdhet och bidra till att dessa kärnvärden beaktas i det internationella fredsfrämjande arbetet. Sveriges arbete för en fredligare och säkrare värld ska bedrivas inom och i nära samarbete med organisationer som FN, EU, OSSE och, Nato.

SIPRI – värdet av ett oberoende fredsfnrskningsinstitut

Stockholms internationella fredsfnrskningsinstitut (SIPRI) är ett av världens ledande fnrskningsinstitut med uppgift att studera väpnade konflikter samt nedrustning och rustningskontroll. Trots att det säkerhetspolitiska läget ställer ökade krav på nationell kapacitet för kunskap och analys, tog regeringen bort SIPRI:s egna anslag i budgeten för 2025. Det är oroande och riskerar en reell minskning av stödet givet att regeringen nu lägger det under 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet där även andra stora utgifter finns. Behovet av en oberoende och djupt sakkunnig fnrskning på freds- och nedrustningsområdet har inte på något sätt minskat vilket gör ändringen högst anmärkningsvärt.

En internationell jämlikhetskommission

Pandemins följdverknningar, inflationen, lågkonjunkturen och inte minst det växande antalet konflikter i världen har lett till kraftigt ökande klyftor. Detta sker i ett läge där ojämlikheterna redan är stora och har ökat globalt, inte minst som en följd av förändrade skattesystem och ökad skatteflykt. Cirka 1 miljard dollar försvann i skatteflykt under 2022 – pengar som kunde ha använts till investeringar i gemensamma sjukvård, infrastruktur eller utbildning.

Utvecklingen har lett till en kraftig koncentration av ekonomisk makt; 1 procent av världens rikaste äger numera 43 procent av alla globala finansiella tillgångar. Inom företagssektorn ser vi en ökad marknadskoncentration och många av världens marknader domineras av endast ett fåtal stora multinationella bolag.

Vi socialdemokrater har länge uppmärksammat dessa ökande klyftor i internationella sammanhang, inte minst genom att kräva åtgärder mot skatteflykt och internationella skatteparadis men också genom initiativ som Global Deal och aktivt arbete med ILO:s konventioner. Men mer kan göras.

De internationella stödpaketen inom exempelvis Världsbanken och IMF utformas numera i ökad utsträckning för att understödja klimatarbetet men skulle på samma sätt också kunna bidra till att minska fattigdom och ökade klyftor. Ambitiösa internationella mål för att minska fattigdom och ökade klyftor skulle kunna omsättas i gemensamma handlingsplaner där länder förbinder sig att ta gemensamt ansvar för välståndsutveckling i stället för att konkurrera med sänkta bolagsskatter, försämrade arbetsrättsregler och social dumpning. Ett flertal initiativ har tagits inom IMF, G20 och EU för att möta den allt mer polariserade ekonomiska utvecklingen.

Sveriges regering har däremot sänkt biståndet, avslutat biståndprojekt i flera länder, minskat kärnstödet till FN och motarbetat klimatfinansieringsinsatser inom ramen för COP. Regeringen har inte heller lyft upp frågan ökade klyftor på vare sig den svenska eller den internationella dagordningen. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara drivande för en rättvis och jämlik världsordning. Vi anser att regeringen borde ta initiativ till en internationell jämlikhetskommission, inom FN-systemet, i syfte att skapa ett samlat internationellt arbete för en rättvisare världsordning.

Höjda klimatambitioner och stärkt skydd av miljön

För en hållbar utveckling och en jämlik värld ska Sverige vara ledande i Agenda 2030-arbetet och driva på Parisavtalets genomförande.

Hösten 2023 släppte FN sin första statusrapport som sammanfattar läget för alla länders klimatarbete. Slutsatsen var att världen är långt ifrån att nå Parisavtalets mål, och utsläppen kan överskrida delmålen med 40 procent om inte mer görs omedelbart.

Vi vill därför driva på för höjda klimatambitioner i Sverige, EU och FN. Vi vill skärpa EU:s klimatmål till 2040 och öka ansträngningarna för att inom FN:s klimatkonvention enas om ett globalt utsläppshandelssystem med ett globalt pris på utsläpp. Vi vill fortsatt att 1 procent av Sveriges BNI ska gå till bistånd och att klimatbiståndet via FN ska stärkas, exempelvis via Gröna Klimatfonden och Fonden för klimatrelaterade skador och förluster. Den svenska regeringens bristande engagemang i den internationella klimatskadefonden kan bara beklagas – Sverige borde vara ledande i det internationella klimatarbetet, inte en bromskloss.

Klimatkrisen kan inte lösas utan ökad jämställdhet. Vi vill att fler kvinnor involveras och deltar på lika villkor i förhandlingsdelegationerna till både klimattoppmötena och andra klimat- och miljösamarbeten.

Vi vill också skärpa det internationella samarbetet mot miljöbrott. Storskalig miljöförstörelse (ekocid) är en medveten strategi i krig. Det är nödvändigt att öka de internationella juridiska möjligheterna att utkräva ansvar och säkerställa att storskalig miljöförstörelse kriminaliseras. Därför vill vi att Sverige tar initiativ för att storskalig miljöförstöring läggs till i Romstadgan som ett internationellt brott möjligt att åtala vid Internationella brottmålsdomstolen.

Nedrustning – en värld utan kärnvapen

Vårt mål är en värld utan kärnvapen. Nedrustning och icke-spridning av kärnvapen är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering. Normen mot användning och innehav av kärnvapen måste förstärkas. När kärnvapenhotet återigen växer ska Sverige fortsätta att bidra i arbetet för en ömsesidig nedrustning mellan kärnvapenmakterna.

Icke-spridningsfördraget (NPT) har varit framgångsrikt för att förhindra spridning av kärnvapen, minska kärnvapenarsenalerna och underlätta fredlig användning av kärnenergi.

NPT förhindrar kärnvapenländerna att överlåta kärnvapen eller sprida kärnvapentechnik till andra länder. Det har också betydelse för Sverige, vilket kom att diskuteras i samband både med Nato-anslutningen och då Sverige godkände DCA-avtalet med USA. Sverige har inte rätt att ta emot kärnvapen, och ingen kärnvapenstat har rätt att överlåta kärnvapen till oss.

Trots de många framsteg som gjorts tidigare går utvecklingen idag åt fel håll. Länder rustar upp och moderniserar sina kärnvapenarsenaler, misstron mellan länder har ökat och Ryssland har lyft upp kärnvapnens roll i den egna militärdoktrinen. Behovet av åtgärder som minskar riskerna för kärnvapenanvändning och som bidrar till ett bättre samarbetsklimat kunde inte vara större. Bristen på tillit mellan länder är ett akut problem och Rysslands invasion av Ukraina och hot om kärnvapenanvändning är mycket oroväckande. Behovet av åtgärder som minskar riskerna för kärnvapenanvändning och som bidrar till ett bättre samarbetsklimat är enormt.

För oss socialdemokrater är det självklart att Sverige fortsatt ska ta ansvar för att försöka överbrygga skillnader mellan länder med och utan kärnvapen och driva på för konkreta åtaganden och framsteg.

Icke-spridningsfördraget måste stärkas och kärnvapenmakternas vilja till nedrustning öka. Sverige ska ha en ledande roll i arbetet för kärnvapennedrustning. Denna nedrustning kan inte vara ensidig – den måste vara ömsesidig. Vi vill att Sverige som observatör till FN:s konvention om kärnvapenförbud (TPNW) aktivt ska bidra till att konventionen utvecklas så att den blir så effektiv som möjligt, vinner stöd globalt och leder till verklig nedrustning.

Stockholmsinitiativet, som inleddes under vår regeringstid och som under svensk-tyskt ledarskap samlar en grupp länder, har lagt konkreta förslag vad gäller nedrustning och icke-spridning. Flera av Stockholmsinitiativets förslag fanns återgivna i det slutdokument från NPT:s översynskonferens i augusti 2022 som skulle antas. Ryssland valde dessvärre att blockera konsensus och förhindra ett antagande. Vi socialdemokrater kommer emellertid att fortsätta att verka konstruktivt och brobyggande för att åstadkomma konkreta steg för kärnvapennedrustning inom ramen för icke-spridningsfördraget (NPT).

Sverige ska värna det internationella atomenergiorganet IAEA:s uppdrag att förhindra spridning av kärnvapen, liksom dess roll för strålsäkerhet och nukleärt säkerhetsskydd.

Mänskliga rättigheter och yttrandefrihet

Mänskliga rättigheter är grunden för ett rättvist och demokratiskt samhälle med goda levnadsvillkor för alla. Från ett socialdemokratiskt perspektiv är det avgörande att dessa rättigheter skyddas och respekteras globalt för att säkerställa att alla människor, oavsett bakgrund eller tillhörighet, har möjlighet att leva ett värdigt liv.

I många länder ser vi en växande repression mot oliktankande, inskränkningar av press- och yttrandefriheten samt attacker mot människorättsaktivister och det civila samhället. Auktoritära regeringar stärker sitt grepp och försvagar de demokratiska institutionerna, vilket leder till ökad ojämlikhet och orättvisa.

Oppositionella, kritiker mot regimen, människorättsförsvarare, fackliga företrädare tillhör några av de grupper som är särskilt utsatta och många sitter illegalt fängslade runt om i världen.

Vi kräver att de svenska politiska fångarna Gui Minhai, en svensk-kinesisk förläggare, Dawit Isaak, en svensk-eritreansk journalist, och Ahmadreza Djalali, en svensk-iransk forskare, omedelbart friges. De har alla blivit offer för orättvisa rättsprocesser och hålls fängslade under förhållanden som bryter mot internationella

normer och principer. Dessa fall är inte bara tragiska exempel på personligt lidande, utan också en skarp påminnelse om de hot som förtryckande regimer utgör mot yttrandefrihet, akademisk frihet och mänsklig värdighet. I Turkiet sitter journalister, människorättsförsvarare, parlamentsledamöter och andra politiska fångar fängslade på orättfärdiga grunder. De bör samtliga skyndsamt frigges.

Sverige har en lång tradition av att försvara mänskliga rättigheter och yttrandefrihet, och det är avgörande att vi fortsätter att stå upp för våra medborgare som har blivit felaktigt fängslade. Att kämpa för deras frigivning är inte bara en fråga om nationellt ansvar, utan också om att skydda de universella värden som Sverige håller högt.

Fri opposition är en förutsättning för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle. Det är av stor vikt att regeringen i multilaterala sammanhang och vid bilaterala kontakter tar upp den utsatta situationen för oppositionspolitiker och människorättsförsvarare. Det är viktigt att regeringen omgående ökar ansträngningarna för att dessa politiska fångar frigges och att deras mänskliga rättigheter respekteras.

Genom att försvara mänskliga rättigheter och demokratin globalt kan vi bidra till en mer rättvis och hållbar värld. Vi måste agera för att stödja dem som står upp mot förtryck och för demokrati, oavsett var i världen de befinner sig. Detta är en kamp för att säkerställa att framtida generationer kan leva i en värld där frihet, rättvisa och mänsklig värdighet är tillgängliga för alla.

Feministisk utrikespolitik – en politik som förändrar världen

Feministisk utrikespolitik handlar om att ökade resurser och insatser riktas till kvinnor och flickor så att de får makt över sina egna liv, får tillgång till skolgång och utbildning, arbete, ekonomisk egenmakt samt politiskt, ekonomiskt och socialt inflytande. Den handlar också om ett långsiktigt arbete för att driva på för förändring av stereotypa könsroller, maskulinitetsnormer, och patriarkala strukturer som hindrar flickor och kvinnor från att åtnjuta sina mänskliga rättigheter inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Arbetet för att stärka kvinnors rättigheter och för ökad jämställdhet är en hörnsten i socialdemokratisk politik. När Sverige som första land i världen lanserade den feministiska utrikespolitiken 2014, byggde det på insikten om att jämställdhet bara kan uppnås om flickors och kvinnors rättigheter, resurser och representation prioriteras i alla delar av utrikes- och säkerhetspolitiken. Utvärderingar har visat att den feministiska

utrikespolitiken gav resultat. Jämställdhetsarbetet ökade inom handels-, bistånds- och säkerhetspolitiken och flera länder har tagit efter och infört en feministisk utrikespolitik.

Det var ett historiskt misstag av högerregeringen att 2022 avskaffa den feministiska utrikespolitiken. Vi är skarpt kritiska till den ambitionssänkning och de nedskärningar som detta inneburit i den svenska utrikes- och utvecklingspolitiken. Det är ett svek mot världens mest utsatta flickor och kvinnor att Sverige nu saknar det banbrytande ramverk som den feministiska utrikespolitiken var. Det skickar också en allvarlig signal till omvärlden att Sverige gör detta i en tid när auktoritära makthavare och konservativa högerkrafter globalt attackerar flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter och människorättsförsvare som kämpar i de svåraste miljöerna. Regeringen avskaffade även ambassadören för global jämställdhet, också det ett anmärkningsvärt beslut. Vi anser att rollen bör återinföras.

Vi menar att de värdefulla erfarenheter som åren med feministisk utrikespolitik givit och de växande utmaningarna för jämställdheten i världen bör ligga till grund för en uppdaterad feministisk utrikespolitik. Sverige bör åter gå före och uthålligt driva på det globala jämställdhetsarbetet för att bryta de maktstrukturer, djupt rotade normer och diskriminerande lagstiftning som håller flickor och kvinnor tillbaka.

Straffrihet från det institutionaliserade förtrycket och de omfattande och systematiska brott som begås mot kvinnor i länder som Afghanistan och Iran måste bekämpas. Vi anser att Sverige ska driva på i FN för att könsapartheid ska klassas som ett brott mot mänskligheten. Vi menar också att pojkar och män i högre utsträckning måste engageras och inkluderas i insatser för jämställdhet och för att motverka destruktiva och skadliga maskulinitetsnormer.

Sexuell- och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) ska vara ett prioriterat område inom svensk utrikes- och utvecklingspolitik. Här har Sverige under en lång tid varit en viktig röst i världen, det arbetet måste växlas upp tillsammans med likasinnade länder när dessa rättigheter undermineras och resurser till detta kraftigt har minskat.

Arbetet med kvinnor, fred och säkerhet är en central del av vår feministiska utrikespolitik. Kvinnors perspektiv, behov, intressen och deras aktiva, meningsfulla och jämställda deltagande i fredssamtal och förhandlingar måste prioriteras. Det ska finnas med kvinnliga medlare i varje medlemsuppdrag vid krig och konflikter för att bygga en hållbar fred. Det svenska kvinnliga medlingsnätverket som nuvarande regering lagt ner bör återstartas och deras roll utvecklas för att stärka kvinnor, fred och säkerhetsagendan.

Målen i FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och efterföljande resolutioner, liksom FN:s resolution 2250 om unga, fred och säkerhet, ska nås. Kvinnors och ungas inflytande och meningsfulla deltagande i freds- och statsbyggande är en rättighetsfråga och en förutsättning för hållbar fred och utveckling.

Det genusbaserade sexuella våldet i konflikter måste bekämpas likväl som den växande människohandeln som gör att fler tvingas in i prostitution. Det internationella arbetet mot människohandel för sexuell exploatering behöver stärkas. Vi anser att Sverige ska permanenta den globala ambassadören mot människohandel, växla upp arbetet och utöka resurserna.

Jämställdhet är ett mål i sig, men också en förutsättning för att nå fred, säkerhet och hållbar utveckling. När jämställdhetsbegreppet ifrågasätts och organisationer och aktörer som kämpar för kvinnors rättigheter ses som hot, ska vi fortsätta arbetet inom detta område och motverka dessa trender i enlighet med den socialdemokratiska feministiska utrikespolitiken.

Världens barn förtjänar en annan framtid

I början av 2025 visade forskning från Peace Research Institute Oslo (PRIO) och Rädda Barnen att över 473 miljoner barn, mer än vart sjätte barn i världen, bor på platser drabbade av konflikt, där deras rätt till liv, trygghet och utveckling dagligen inskränks och hotas. Från Europa till Afrika, från Mellanöstern till andra delar av världen, ser vi hur barn tvingas leva i krigets skugga. De förlorar sina hem, sin utbildning och sina familjer. Denna globala kris förvärras av klimatförändringar, fattigdom och instabilitet, vilket gör barn till de mest utsatta offren.

Vår utgångspunkt är att alla barn, oavsett var de föds, har rätt till en trygg uppväxt. Denna övertygelse är grunden i vår internationella solidaritet. Det är vår skyldighet att agera kraftfullt och konsekvent för att skydda barns rättigheter i varje del av världen.

Vi vet att humanitärt bistånd är avgörande, men det måste vara en del av en bredare strategi. Vårt fokus måste ligga på att stärka de globala spelreglerna och hålla ansvariga parter skyldiga för sina handlingar.

Sverige ska vara en ledande röst för att säkerställa att internationell rätt upprätthålls och att parter i konflikter som begår brott mot barn ska ställas till svars. Det humanitära stödet till organisationer som är på plats och som särskilt fokuserar på att hjälpa barn, ska stärkas. Sverige ska aktivt bidra till fredsprocesser och diplomati för att stoppa de väpnade konflikterna som tvingar barn på flykt. Vi måste också säkerställa att barn i

krig får fortsätta sin utbildning och att barn som tvingats delta i strider får rehabilitering och stöd att återgå till ett normalt liv.

Ett starkt och tryggt samhälle kan inte byggas av barn som har förlorat sin barndom. En trygg värld börjar med att vi skyddar de mest utsatta. Sverige ska fortsätta att vara en pådrivande kraft för barns rättigheter globalt. Det är en investering i en bättre och mer hållbar framtid för oss alla.

Hbtqi-personers rättigheter

Hbtqi-personer möter allvarliga hot och förföljelser i många delar av världen. Några exempel på en försämrad situation för dessa grupper är länder som Ryssland, Georgien, Bulgarien och Uganda där dessa individer utsätts för systematisk diskriminering, våld och statligt sanktionerat förtryck. Under året har ett tydligt exempel på en försämrad situation för hbtqi-personers rättigheter manifesterats genom förbudet av Budapest Pride. Den första Pride-paraden som ägde rum i öst efter järnridåns fall. Även i USA har delstater infört lagar som begränsar transpersoners tillgång till vård, utbildning och samhällsliv.

I flera länder har hbtqi-personers rättigheter inskränkts och regimers/staters hatretorik och diskriminerande lagstiftning har bidragit till en ökad stigmatisering och våld mot dessa grupper. Aktivister och organisationer som arbetar för hbtqi-personers rättigheter möter ständiga hot och trakasserier. Även i några av EU:s medlemsländer diskrimineras hbtqi-personer och deras rättigheter erkänns inte fullt ut av staten.

Uganda har en lag införts som kriminaliserar hbtqi-personers själva existens, där de riskerar långa fängelsestraff eller till och med dödsstraff för sin sexuella läggning eller könsidentitet.

För att möta dessa allvarliga brott är det avgörande att internationella verktyg och mekanismer används effektivt. Inom OSSE finns den så kallade Moskvamekanismen, för att utreda och agera mot grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Vi vill att Sverige aktivt driver på för att Moskvamekanismen aktiveras när hbtqi-personer hotas eller förföljs i OSSE:s medlemsstater. Det skulle bidra till att stärka det internationella skyddet för hbtqi-personer och säkerställa att förövare hålls ansvariga för sina handlingar.

Sverige har länge varit en föregångare när det gäller hbtqi-frågor. Vi vill inrätta ett särskilt hbtqi-sändebud från Sverige för att främja och skydda rättigheterna för hbtqi-personer globalt. Genom att samarbeta med andra länder, internationella organisationer

och civilsamhället kan ett sändebud bidra till att driva på för rättsliga och politiska reformer som förbättrar situationen för hbtqi-personer. Dessutom kan ett sändebud arbeta för att säkerställa att hbtqi-rättigheter integreras i det bredare arbetet för mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Stärk Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Vi har flera säkerhetspolitiska verktyg för att hantera krisen för säkerheten i Europa och dess närområde. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är ett av dessa verktyg.

Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande. OSSE:s valövervakning och observationer fyller också en viktig funktion för att kartlägga den demokratiska utvecklingen i olika länder. Vi stödjer OSSE:s breda säkerhetsbegrepp som länkar samman säkerhet med mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Inom många av OSSE:s länder utmanas nu såväl demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Rättigheter som socialdemokratin internationellt har slagits för urholkas. Såsom rättigheter för etniska, religiösa och sexuella minoriteter.

Moskvamekanismen inom OSSE finns för att hantera allvarliga fall av brott mot mänskliga rättigheter och demokratiska principer inom medlemsstaterna. Mekanismen tillåter OSSE att på ett formellt sätt granska och utreda misstänkta brott mot mänskliga rättigheter i ett annat medlemsland. Sverige tog, tillsammans med ett antal likasinnade stater, initiativ omedelbart efter Rysslands olagliga och fullskaliga invasion av Ukraina till att aktivera Moskvamekanismen för att undersöka kränkningar och övergrepp i fråga om de mänskliga rättigheterna, överträdelser av internationell humanitär rätt samt misstänkta krigsförbrytelser och andra allvarliga internationella brott som begåtts. Det resulterade i den första oberoende internationella rapporten som visade Rysslands kränkningar av mänskliga rättigheter och överträdelser av internationell humanitär rätt.

En fri, hållbar och rättvis internationell handel

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att den globala handelns fördelar måste kunna komma alla till del. Därför bör målet för handelspolitiken vara en fri, rättvis och hållbar handel. En sådan handelspolitik säkerställer att handelns fördelar kan komma alla till del och upprätthåller således förtroendet för frihandel även när den är satt under stor press.

Det osäkra och oroliga omvärldsläget ställer emellertid nya krav på vår handelspolitik. Protektionistiska krafter växer, geopolitiska spänningar tilltar och den globala konkurrensen hårdnar för varje dag som går. Nya tullar och handelshinder skapar oro på marknaderna och riskerar att få allvarliga konsekvenser för svenska exportföretag och jobb.

Sverige har en lång tradition av att föra en framgångsrik politik där handel, utvecklingssamarbete och skydd av arbetstagares rättigheter såväl som höga klimatambitioner går hand i hand. Vi ska fortsätta driva på för att stärka den sociala dialogen, förbättra arbetsvillkor och vidareutveckla det globala partnerskapet Global Deal.

I de handelsavtal som EU sluter ska Sverige verka för att det ställs krav på respekt för mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, miljöskydd och antikorrup­tion. Vidare ska vi driva på för att handelspolitiken bidrar till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet, till att avskaffa handelshinder för klimatsmarta lösningar och till att öka den svenska exportens bidrag till global klimatnytta. En fri, hållbar och rättvis handel ska bidra till att skapa mer jämlika och konkurrenskraftiga samhällen.

EU ska fortsätta bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden. En central del i detta är att EU ingår nya frihandelsavtal. I dagens osäkra handelspolitiska läge är nya handelsvägar och fler handelspartners viktigare än på länge.

Sverige bör verka för att stärka genomförandet och efterlevnaden av hållbarhetskapitel i EU:s frihandelsavtal. Vi socialdemokrater anser att dessa kapitel bör utvecklas och att det bör finnas sanktionsmöjligheter som kopplas till de åtaganden som ställs upp i handelsavtalens hållbarhetskapitel.

De ökade protektionistiska strömningarna i omvärlden har satt Världshandelsorganisationens (WTO:s) förmåga att upprätthålla globala spelregler på prov. WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför. Det är en förutsättning för att kunna skapa förutsägbarhet samt lika och rättvisa villkor i den globala handeln. Vidare bör det understrykas att WTO spelar en central roll för att stödja den globala klimatomställningen genom att klargöra hur investeringar kan främjas på ett sätt som inte snedvrider handel och genom att skärpa reglerna för subventioner som skadar handeln.

Vidare ska Sverige vara en tydlig röst för att stärka handeln med Ukraina. Det är samtidigt viktigt att motverka kringgående av sanktioner mot Ryssland och att förbättra den nationella sanktionsefterlevnaden.

Digitalisering och artificiell intelligens

Digitaliseringen medför enorma fördelar och har fullständigt förändrat vår tillgång till information och våra arbetssätt. Men den har även sina utmaningar. För att överhuvudtaget kunna ta del av den digitala världen krävs tillgång till internet, och tillgång till digitala enheter. Något som skiljer sig kraftigt åt mellan länder, samhällsklasser och mellan stad och landsbygd men också mellan könen. Det skapar en än större utsatthet för kvinnor som har sämre möjligheter att ta arbeten inom den digitala sektorn och har sämre möjligheter att ta del av digitaliseringens fördelar. Kvinnors tillgång till, och kunskap om, digitala verktyg behöver öka.

Tillgången till internet är sedan 2016 en mänsklig rättighet. Utöver tillgången till internet måste vi vara uppmärksamma på att de mänskliga rättigheterna på internet efterföljs.

Artificiell intelligens (AI) utgör ett av de mest omvälvande teknologiska sprången i vår tid och innebär både stora möjligheter och utmaningar för världssamfundet. För att säkerställa en ansvarsfull och etisk användning av AI är det av yttersta vikt att denna teknologi regleras. Sedan 2024 finns det inom EU regler för AI. Delar av dessa har trätt i kraft under 2025. Utifrån den takt som AI utvecklas är det viktigt att regelverket utvecklas i samma takt. Reglering behövs även på global nivå.

En av de främsta utmaningarna med AI är att det har potentialen att påverka alla aspekter av samhället, från ekonomi och arbetsmarknad till etik och säkerhet. Utan adekvat global reglering kan det uppstå en snedvriden användning av AI som kan leda till ekonomisk ojämlikhet, överträdelser av mänskliga rättigheter och till och med vapenteknologiska risker. Vi ser även att AI används för att sprida falska nyheter genom exempelvis AI-genererade falska nyhetsklipp.

Vid FN:s framtidstoppmöte i september 2024 antogs "the Global Digital Compact". En universell överenskommelse om vår digitala framtid, där stater, företag och civilsamhälle enas om gemensamma principer för en öppen, fri och säker digital framtid för alla. Det var Sverige och Zambia som av FN:s generalsekreterare fick uppdraget att tillsammans leda arbetet. När det nu är antaget och arbetet med att implementera

överenskommelsens åtaganden inletts är det viktigt att Sverige fortsätter att ta en ledarroll.

Cyberhot och desinformation

Cyberattacker och desinformationskampanjer utgör ett direkt hot mot demokratin och nationell säkerhet genom att försöka underminera förtroendet för demokratiska institutioner, påverka valprocesser och sprida osäkerhet, polarisering och splittring i samhället. Sverige, som ett öppet och teknologiskt avancerat samhälle, är särskilt sårbart för sådana attacker.

Därför är det viktigt med internationellt samarbete för att hantera globala utmaningar, inklusive cyberhot. Ett nära samarbete med EU och andra allierade för att utveckla gemensamma strategier mot cyberattacker och desinformation är betydelsefullt.

Svenska Säkerhetspolisen pekar på att de har sett att främmande makt och inhemsk våldsbejakande extremism går in i varandra och förstärks. Inför det de allmänna valen 2026 måste regeringen vidta åtgärder för att skydda valen och de svenska väljarna. Det finns flera exempel på hur främmande makt agerat för att påverka svensk opinion. Myndigheterna behöver få i uppdrag att stärka sin förmåga att upptäcka, förebygga och hantera cyberattacker inför valet. Sverige behöver motverka desinformation genom att främja oberoende och pålitliga medier, stödja mediekompetensutbildning och säkerställa att medborgare har tillgång till korrekt och tillförlitlig information. En stark offentlig debatt, baserad på fakta och öppen diskussion, är nödvändig för att motverka de negativa effekterna av desinformation.

Sveriges utrikespolitik måste vara proaktiv i att hantera de diplomatiska konsekvenserna av cyberattacker och desinformationskampanjer. Det innebär att Sverige, som en aktiv röst i internationella organisationer som FN och EU, ska driva på för att stater som utför eller stödjer sådana aktiviteter hålls ansvariga. Genom diplomatiska kanaler kan Sverige också arbeta för att främja dialog och minska spänningar som kan leda till cyberkonflikter, samtidigt som man står fast vid att skydda nationell suveränitet och internationell rätt.

Iran

Iran kontrolleras av en auktoritär regim med stort våldskapital. Det är en brutal regim som länge förtryckt sitt folk och där diskriminering av kvinnor finns inskrivet i lagen. Det handlar om ett strukturellt förtryck och diskriminering. Samtidigt som regimen med våld kontrollerar sin befolkning ser vi också hur Iran bidrar till instabiliteten i regionen. Genom sitt stöd till Hizbollah och Hamas i form av exempelvis vapenleveranser har Iran under lång tid förvärrat den allvarliga situation i Mellanöstern. Iran har även levererat militär utrustning till Ryssland under pågående krig i Ukraina.

2024 bekräftades det att Iran använder sig av gängkriminella i Sverige för att verka på svensk mark. Säkerhetspolisen är tydlig med att även om tillvägagångssättet inte är nytt eller unikt för Iran har det tidigare inte skett i sådan omfattning eller med så unga aktörer. Under hösten 2024 gick Säkerhetspolisen ut med uppgiften att en iransk cybergruppering agerat på uppdrag av det islamiska revolutionsgardet för att genomföra en påverkansoperation mot Sverige under sommaren 2023. Det är ytterligare ett exempel på det hot som den iranska regimen och dess revolutionsgarde utgör mot Sverige.

Vi socialdemokrater har sedan protesterna i Iran började hösten 2022 drivit på för att regeringen ska agera för att EU ska terrorlista det islamiska revolutionsgardet. I maj 2023 ställde sig en enig riksdag bakom tillkännagivandet att regeringen ska verka för att skapa enighet inom EU för att terrorlista det islamiska revolutionsgardet. Det innebär en tydlig förväntan från riksdagen att regeringen agerar enligt tillkännagivandet. Det bör prioriteras av regeringen. Att terrorlista revolutionsgardet handlar om att stötta de människor som kämpar för sin frihet och demokrati i Iran och om att se och hantera det revolutionsgardet som den terrororganisation det är, men även om att se det stora hot som Iran utgör i Mellanöstern specifikt, och i världen som helhet.

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tabell 1 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2026 för utgiftsområde 5 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 691 967	±0
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	187 545	10 000
1:3	Inspektionen för strategiska produkter	185 134	±0

1:4	Svenska institutet	148 984	±0
1:5	Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	333 771	±0
Summa		2 547 401	10 000

Morgan Johansson (S)

Alexandra Völker (S)

Linnéa Wickman (S)

Annika Strandhäll (S)

Matilda Ernkrans (S)

Olle Thorell (S)

Johan Büser (S)

Markus Kauppinen (S)